

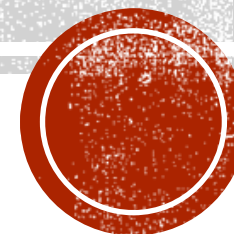
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ
- ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ
- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΘΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΗ
- ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ANNA ΠΗΛΑΒΑΚΗ

GENDER EXPERT

Πρόεδρος Δ.Σ Ιδρύματος Προώθησης
Ισότητας «ΥΠΑΤΙΑ»

- <https://vimeo.com/201674314>

Ψήφισμα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2017)

- τα κρούσματα σεξουαλικής παρενόχλησης και εκφοβισμού σε μεγάλο βαθμό δεν καταγγέλλονται στις αρχές, λόγω:
- της συνεχιζόμενης χαμηλής κοινωνικής ευαισθητοποίησης για το θέμα,
- της ανεπάρκειας διαύλων υποστήριξης των θυμάτων,
- θεωρείται λεπτό ζήτημα από την κοινωνία.

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ

- Μπορεί να είναι ένα απλό γεγονός, σποραδικά γεγονότα ή μια συνεχιζόμενη διαδικασία.
- Περιλαμβάνει, συνήθως, μια υπαρκτή άνιση συσχέτιση δύναμης και πρόκειται για πράξη επίδειξης και επιβολής ισχύος.
- Η σεξουαλική παρενόχληση **δεν** περιλαμβάνει ένα αθώο κομπλιμέντο ή την εκδήλωση ενδιαφέροντος προς το άλλο φύλο.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- **Παράγοντες**
- Οι πατριαρχικές αντιλήψεις και στερεότυπα για τους έμφυλους ρόλους με αποτέλεσμα:
- την υποδεέστερη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας και γενικότερα σε όλους τομείς.

ΛΟΓΟΙ

- Η εκμετάλλευση της εξουσίας των ιεραρχικά ανώτερων.
- Η άσκηση δύναμης κυριαρχίας και επιβολής.
- Η ανταλλακτική σχέση.
- Η θέαση και η θεώρηση των γυναικών, στον χώρο εργασίας τις περισσότερες φορές ως «ελκυστικά αντικείμενα».
- Η δυσκολία καταγγελίας των σεξουαλικής φύσης ανεπιθύμητων παρενοχλήσεων.
- Η έλλειψη πληροφόρησης των εργαζομένων και ιδίως των ίδιων των γυναικών για τα δικαιώματά τους στον χώρο της εργασίας.

ΤΥΠΟΙ

- Υπάρχουν τρεις τύποι σεξουαλικής παρενόχλησης:
- **A. Quid Pro Quo**
- «Προνόμια με αντάλλαγμα το σεξ», αφορά στις περιπτώσεις που ένας εργοδότης, επιστάτης/επόπτης, επιχειρεί ή συνεργάζεται, ώστε να επηρεάσει τις συνθήκες εργασίας, τις προαγωγές, την κατάρτιση, την απόλυση, τις αυξήσεις μισθού, την πρόσληψη με κάποιο σεξουαλικό αντάλλαγμα.

Β. ΕΧΘΡΙΚΟ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Εντοπίζεται κυρίως σε χώρους εργασίας όπου παραδοσιακά κυριαρχούν οι άνδρες.
- Περιλαμβάνει σεξουαλικά ανέκδοτα, αναφορές/νύξεις για το σώμα των γυναικών και το σεξ, επιδιώκοντας να προσβάλουν την αξιοπρέπεια των γυναικών ως ομάδα εργαζομένων και όχι κατ' ανάγκη μια συγκεκριμένη εργαζόμενη.
- Γίνεται παρέμβαση στην εργασιακή απόδοση των γυναικών, δημιουργώντας ένα επιθετικό, εκφοβιστικό ή σεξουαλικά εχθρικό περιβάλλον εργασίας.

ΤΥΠΟΙ

- **Γ. Σεξουαλική ευνοιοκρατία**
- Παρουσιάζεται στις περιπτώσεις που ένα πρόσωπο που βρίσκεται σε θέση εξουσίας αμείβει μόνον εκείνα τα άτομα που ανταποκρίνονται στις σεξουαλικές προτάσεις του, ενώ οι εργαζόμενοι/ες που αξίζουν, αλλά δεν ανταποκρίνονται στις σεξουαλικές του προτάσεις, στερούνται προαγωγής ή μισθολογικών αυξήσεων ή άλλων ωφελημάτων.

ΜΟΡΦΕΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- Λεκτική συμπεριφορά
- Μη λεκτική/σωματική
- Οπτική συμπεριφορά

ΛΕΚΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- ❑ Μεθόδευση συζητήσεων της εργασίας σε σεξουαλικά θέματα
- ❑ Ερωτήσεις προσωπικές για την κοινωνική ή σεξουαλική ζωή.
- ❑ Σεξουαλικά σχόλια για το σώμα, βλέμμα ή ντύσιμο
- ❑ Συζητήσεις , προτάσεις και αστεία σεξουαλικού περιεχομένου
- ❑ Ανεπιθύμητες ερωτικές και ανήθικες προτάσεις, ή
- ❑ Πίεση για σύναψη σχέσης,
- ❑ Συνεχείς προτάσεις για κοινωνική δραστηριότητα εκτός εργασίας,
- ❑ Ενοχλητικό φλερτάρισμα,
- ❑ Άσεμνες παρατηρήσεις,
- ❑ Ανεπιθύμητα τηλεφωνήματα

ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ

- Φιλιά σε οποιοδήποτε μέρος του σώματος,
- Μασάζ στο λαιμό, ώμους ή άλλα μέρη του σώματος
- Περιττά αγγίγματα, όπως άγγιγμα στα ρούχα, μαλλιά ή άλλα μέρη του σώματος
- Περιττά, χάδια, τσιμπήματα στο σώμα με στόχο την επίθεση ή πίεση για σύναψη σεξουαλικών σχέσεων
- Άσεμνη επίθεση και απόπειρα βιασμού ή βιασμός
- Πρόστυχες και ανεπιθύμητες χειρονομίες
- E- mail, SMS, MMS, μηνύματα στον messenger κτλ

ΟΠΤΙΚΗ

- ☐ Πονηρά βλέμματα,
- ☐ Κλείσιμο ματιού,
- ☐ Επίμονο βλέμμα σε επίμαχα σημεία του σώματος,
- ☐ Άσεμνη εμφάνιση,
- ☐ Επίδειξη εικόνων ή αφισών σεξουαλικού περιεχομένου,
- ☐ Υπονοούμενα μέσω κοιταγμάτων
- ☐ Επίμονα ή λάγνα κοιτάγματα,

ΔΙΑΧΩΡΙΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

- Αυτό που διακρίνει τη σεξουαλική παρενόχληση από τη φιλική, ευπρόσδεκτη και αμοιβαία συμπεριφορά είναι **ο ανεπιθύμητος χαρακτήρας της.**
- Οποιαδήποτε μορφή και εάν έχει, εφόσον γίνεται **χωρίς τη συναίνεση** του θύματος είναι μονομερής, καταναγκαστική και συνιστά σεξουαλική παρενόχληση.

ΕΡΕΥΝΑ FRA (2014)

Εκτιμάται ότι:

- ▶ 83 έως 102 εκατομμύρια γυναίκες (45 έως 55% των γυναικών) στην ΕΕ των 28 είχαν πέσει θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης από την ηλικία των 15 ετών και άνω.
- ▶ 24 έως 39 εκατομμύρια γυναίκες (13 έως 21%) στην ΕΕ των 28 είχε πέσει θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης μόνο σε ένα χρόνο.
- ▶ μία στις πέντε γυναίκες έχει βιώσει ανεπιθύμητο άγγιγμα, αγκάλιασμα ή φιλή από την ηλικία των 15 ετών και άνω,
- ▶ ποσοστό 6% επί του συνόλου των γυναικών έχουν υποστεί αυτή τη μορφή παρενόχλησης τουλάχιστον έξι φορές από την ηλικία των 15 ετών και άνω.
- ▶ από τις γυναίκες που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης τουλάχιστον μία φορά από την ηλικία των 15 ετών και άνω, 32% ανέφεραν ως δράστη τον προϊστάμενο, κάποιο συνάδελφο ή πελάτη.

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΕΤΑΙ

- Σύμφωνα με την πανευρωπαϊκή έρευνα (FRA, 2014),
- ο φόβος της απόλυσης και της ενδεχόμενης παραμονής στην ανεργία, αλλά και
- η μη γνώση των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από τη νομοθεσία είναι ανασταλτικοί παράγοντες στο να προβαίνουν τα θύματα σε καταγγελία και αυτό έχει ως αποτέλεσμα
- μόνον ένα ποσοστό **10% μέχρι 20%** των θυμάτων να προβαίνουν σε καταγγελίες

ΜΥΘΟΙ / ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ...

- Η σεξουαλική παρενόχληση είναι προσπάθεια δημιουργίας ερωτικής σχέσης
- Είναι πρόβλημα που αντιμετωπίζουν μόνο οι ελκυστικές γυναίκες
- Οι γυναίκες προκαλούν τη σεξουαλική παρενόχληση
- Οι άνδρες δεν παρενοχλούνται σεξουαλικά
- Όλοι οι άνδρες παρενοχλούν σεξουαλικά
- Η σεξουαλική παρενόχληση δεν αφορά τον εργοδότη/την αρμόδια αρχή
- Αν η σεξουαλική παρενόχληση αγνοηθεί θα υποχωρήσει
- Μέτρα πρόληψης της σεξουαλικής παρενόχλησης παραβιάζουν την ιδιωτική ζωή
- Το κόστος πρόληψης της σεξουαλικής παρενόχλησης είναι υψηλό.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ

- ❑ Νευρικήτητα, κατάθλιψη, αϋπνία, πονοκέφαλοι,
- ❑ Προσβολή της προσωπικότητάς τους
- ❑ Παραμέληση των εργασιακών τους καθηκόντων
- ❑ Εγκατάλειψη εργασίας και ή απόλυση
- ❑ Έλλειψη αυτοπεποίθησης
- ❑ Δεν μπορούν να χειριστούν την κατάσταση
- ❑ Απομονώνονται και είναι αγχωμένα
- ❑ Αυτοενοχοποίηση
- ❑ Επηρεάζεται και η προσωπική τους ζωή

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΝ

- Καθυστέρηση στη διερεύνηση
- Πρόχειρη διερεύνηση
- Απόλυση
- Μη μετακίνηση θύτη μέχρι τη διερεύνηση
- Μετακίνηση του θύματος σε άλλο τμήμα/πόλη
- Διασυρμός ονόματος θύματος
- Επίρριψη ευθυνών στο θύμα
- Πίεση για απόσυρση της καταγγελίας....

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- Μειωμένη παραγωγικότητα και αποδοτικότητα του εργαζομένου (από το ίδιο το θύμα, από τους μάρτυρες ή γνώστες αυτής της συμπεριφοράς),
 - Ενίσχυση της επικριτικής στάσης έναντι του εργοδότη από τους εργαζόμενους, έλλειψη εμπιστοσύνης προς τον εργοδότη,
 - Πρόκληση προβλημάτων συνεργασίας και γενικότερη αίσθηση δυσφορίας,
 - Αύξηση του ποσοστού απουσίας των θυμάτων, λόγω ασθένειας
 - Παραιτήσεις προσωπικού, επιδείνωση της ποιότητας και της εικόνας της επιχείρησης, απώλεια πελατών.
- Δημιουργία δυσάρεστου εργασιακού περιβάλλοντος

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

- Απαρέσκεια στο θύτη και καμιά ανοχή
- Ξεκαθαρίζουμε ότι οι πράξεις αυτές είναι ανεπιθύμητες
- Ενημερώνουμε άλλα άτομα στο χώρο εργασίας και δεν την αποσιωπούμε
- Γίνεται καταγγελία άμεσα είτε στον προϊστάμενο μας είτε σε συνδικαλιστική οργάνωση, είτε στους αρμόδιους φορείς.
- Ενθαρρύνουμε να καταγγέλλονται τέτοια περιστατικά

ΕΑΝ ΕΙΣΤΕ ΘΥΜΑ

- Δώστε προτεραιότητα στα δυσάρεστα συναισθήματα που σας προκαλεί.
- Εμπιστευτείτε την εκτίμηση σας για τη συμπεριφορά του/της δράστη/στριας έναντι σας.
- Μην αισθάνεστε άβολα, ντρέπεστε ή κατηγορείτε τον εαυτό σας για τη συμπεριφορά του/της δράστη/στριας.
- Μην επιλέγετε την απομόνωση από τους/τις συναδέλφους/σες σας.
- Μη δικαιολογείτε τη συμπεριφορά του/της δράστη/στριας.

ΕΑΝ ΕΙΣΤΕ ΘΥΜΑ

- ✓ Θέστε τα όρια σας στον δράστη
- ✓ Αποκρούστε ψύχραιμα και αποφασιστικά τη συμπεριφορά του
- ✓ Μιλήστε με ένα/μια έμπιστο/η συνάδελφο/σσα σας
- ✓ Μιλήστε επίσης με την οικογένεια σας
- ✓ Κρατάτε ημερολόγιο με στοιχεία των περιστατικών
- ✓ Ενημερώστε τον εργοδότη σας
- ✓ Υποβάλετε γραπτή καταγγελία στον Προϊστάμενο σας
- ✓ Αν ο παρενοχλών είναι ο Προϊστάμενος σας, υποβάλετε τη γραπτή καταγγελία σας στη Διεύθυνση.
- ✓ Επικοινωνήστε με τους εξωδικαστικούς μηχανισμούς

Αν συνάδελφος/σσα σας δέχεται παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση ενημερώστε τον/την για τα πιο πάνω!

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

- Επιθεωρητές/τριες Ισότητας ΥΕΠΚΑ
- Αρχή Ισότητας, Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
- Αστυνομία –ποινικό αδίκημα
- Αρμόδια Δικαστήρια

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

1. Αρ. Αίτησης: 758/200566, ΔΕΔ, ν Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας 12/9/2006
Υπουργείο Υγείας- 5.000-Ιη υπόθεση
2. Υπουργείο Γεωργίας, 2017-22.000
3. Αρ. Αίτησης 491/06,67 ΔΕΔ, ν Χ- ν -D.E.L Kirzis Tourist Enterprises LTD (Park Beach Hotel), Ημερομηνία:
30/6/2009 -Απόλυση
4. Αρ. Αίτησης: 296/1068, ΔΕΔ, Χ.Κ-ν- Atlantica Golden Resorts LTD, 17/2/17-10.000
5. Κοινοτικό συμβούλιο 1-ποινή φυλάκισης 9 μήνες, 2019
6. Κοινοτικό συμβούλιο 2- Αρ. Αίτησης: 556/11, ΔΕΔ, Ν.Β -ν- Μ.Μ και Κοινοτικού
Συμβουλίου 20/12/17- 2.000
7. Αρ. Αίτησης: 391/0869, ΔΕΔ, Α.Κ -ν- Η.Μ, 20/1/2011-18.980 -Αρχιτεκτονικό γραφείο-
8. Αρ. Ποιν. Υπόθεσης: 14122/1070, Αστυνομικός Διευθυντής Λεμεσού ν. Κ.Ο, 27/7/12

ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ- 556/11, N. B. VS M. M.

«Σημειώνουμε ότι η πρόθεση του δράστη, όποια και αν είναι αυτή (καλή ή κακή, αθώα ή ένοχη, υποψιασμένη ή ανυποψίαστη) είναι απολύτως αδιάφορη και χωρίς καμία σημασία. (...)

Σημειώνουμε ότι ο όρος «συμπεριφορά» καλύπτει και μια μεμονωμένη πράξη αν αυτή είναι τέτοιας φύσης και έντασης που έχει ως συνέπεια τη μείωση της αξιοπρέπειας του εργαζομένου και τη δημιουργία του προβλεπόμενου δυσμενούς εργασιακού περιβάλλοντος για τον εργαζόμενο.

Το κριτήριο κατά πόσο η συμπεριφορά είναι ανεπιθύμητη είναι υποκειμενικό και σημασία έχει το πως η συμπεριφορά έχει εκληφθεί από τον αποδέκτη της. (...) **Το πως την αντιλήφθηκε ο δράστης της ή ποια ήταν η πρόθεση του δράστη είναι άσχετο.**

Επίσης είναι άσχετο το ότι η ίδια συμπεριφορά είναι αποδεκτή και όχι ανεπιθύμητη από άλλους εργοδοτούμενους ή ότι θεωρήθηκε στο παρελθόν ως αποδεκτό χαρακτηριστικό του εργασιακού περιβάλλοντος».

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- Η διαπίστωση του γεγονότος ότι το θύμα λογικά βίωσε τη συμπεριφορά του θύτη ως προσβλητική, εκφοβιστική και ταπεινωτική **είναι αρκετή** για να κριθεί η εν λόγω συμπεριφορά ως ανεπίτρεπτη σεξουαλική παρενόχληση.
- Συστήνεται, ο ανεπιθύμητος χαρακτήρας της συμπεριφοράς να εξωτερικεύεται και να μην παραμένει στα όρια της υποκειμενικής σφαίρας του/της παρενοχλούμενου/ης.
- Όμως, σύμφωνα με την κυπριακή νομολογία, η ανοχή της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς **δεν εμποδίζει** τη θεμελίωση της έννοιας της παρενόχλησης.
- Οι εργοδότες εάν δεν λάβουν κάθε πρόσφορο και έγκαιρο μέτρο για να αποτρέψουν την παρενόχληση ή τη σεξουαλική παρενόχληση, τότε σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι διαπράττεται παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση είναι συνυπεύθυνοι με το πρόσωπο που τη διαπράττει και θα υποστούν τις αστικές συνέπειες περί αποζημιώσεων.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ

...

- Ένας χώρος στον οποίο επιτρέπεται να συμβεί σεξουαλική παρενόχληση ή παρενόχληση σε εργαζόμενο καθίσταται **επιβλαβής** χώρος εργασίας
- Συντείνει στη δημιουργία **εχθρικού** περιβάλλοντος εργασίας σε **αυξημένες απουσίες** από την εργασία, **επιδρά στο ηθικό** των εργαζόμενων, **μειώνει την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα** στην εργασία
- Η παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση είναι ένα **σοβαρό πρόβλημα** στον χώρο εργασίας

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ

- Η Κυπριακή Δημοκρατία πλήρωσε υψηλές αποζημιώσεις για μη εισαγωγή κώδικα
- Οι υφιστάμενοι θεσμοί υποβολής και διερεύνησης παραπόνων δεν αξιοποιήθηκαν επαρκώς.
- Διαπιστώνονται διαφορές στο σκεπτικό των Δικαστηρίων (Επαρχιακό και Εργατικών Διαφορών).
- Την ίδια ώρα, η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης, αποδεικνύεται μια πολύ σημαντική πρόνοια στον νόμο για τα θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης.
- Η δικαστική οδός είναι χρονοβόρα διαδικασία και αυτό δημιουργεί πρόβλημα, αφού αδυνατίζει τις υποθέσεις.
- Κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός μηχανισμού στήριξης των θυμάτων σεξουαλικής παρενόχλησης (νομική, ψυχολογική, συμβουλευτική κ.α).

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ

...

Το δικαίωμα στην εργασία περιλαμβάνει και το **δικαίωμα σε φιλικό περιβάλλον** εργασίας καθώς και το δικαίωμα **ήρεμης άσκησης των καθηκόντων** της θέσης εργασίας, **χωρίς** σεξουαλική παρενόχληση, σωματική, λεκτική, οπτική ή άλλης μορφής

